

PERSPEKTIVER I **Dansk**



Hvis du vil arbejde videre

**EKSTRAMATERIALE TIL
FORTÆLLINGER OM SYNDEFALD**

DANSKLÆRERFORENINGENS FORLAG

© Dansk lærerforenings Forlag. Kopiering må finde sted efter gældende aftale med Copydan.

Hvis du vil arbejde videre

Der findes mange tekster og film, som har syndefaldet som motiv og/eller tematiserer overgange, og som du kan arbejde videre med eller perspektivere til. Herunder finder du en liste med forslag. Uanset om det drejer sig om fiktionstekster eller levende billeder, kan du anvende alle de begreber, du har lært i dette kapitel: motiv, tema, fortæller, synsvinkel, person- og miljøkarakteristik, konkrete og abstrakte elementer samt intertekstualitet. Du kan fx arbejde med en eller flere af disse titler:

- H.C. Andersens "Paradisets have" udgivet i samlingen *Eventyr, fortalte for børn* (1839). I eventyret drager en ung kongesøn ud i verden for at lede efter Paradisets Have, som han har tænkt på, siden han hørte historien om den i sin barndom, og som han ikke kan slippe ideen om. Han ærgrer sig over, at synden via Adam er kommet ind i verden – hvis han havde været i Adams sko, ville han på det bestemteste have modstået fristelsen, mener han. Læs eventyret og se, hvordan det går.
- Ask Hasselbalchs *Vilddyr* er en kortfilm fra 2010 (kan findes på www.ekko.dk). Gymnasieeleven og outsideren Lykke er ude for en voldsom oplevelse og gennemgår herefter en overgang. Måske er vilddyret i hende vågnet ... I kortfilmen kan du bl.a. fokusere på, hvordan overgangen som tema visualiseres som motiv og i personkarakteristikken af Lykke.
- I Tim Burtons stop motion film *Corpse Bride* (2005) skal den generte Victor og den skønne Victoria giftes. Victor har svært ved at huske sine replikker – "the wedding vows" – og øver sig i en dunkel skov aftenen før brylluppet. Pludselig rives han med til de dødes farverige verden og en mystisk "corpse bride". Filmen kan bruges som perspektivering til folkeviser og folkeeventyr. Filmen kan ses på www.filmstriben.dk.
- Den tyrkiske film *Mustang* (2015) af Deniz Gamze Ergüven indeholder flere referencer til syndefaldet, og med disse referencer som udgangspunkt problematiserer filmen det fundamentalistiske, islamiske kvindesyn. Fem søstre lever et sorgløst barndomsliv i Tyrkiet. På skoleferiens første dag griner og leger de i en helt uskyldig leg med nogle drenge, bl.a. ved at gå ind i en lukket have og stjæle et par æbler. Rygterne løber pigerne i forvejen, og i den lille by opfattes de derefter som "usømmelige". For at redde familiens ære skal de nu opdrages til at være ærbare og kyske kvinder, som kan giftes væk. Hver af de fem piger udvikler sig på hver sin måde, så det er også interessant at arbejde med personkarakteristik.
- Martin A. Hansens novelle "Paradisæblerne" fra novellesamlingen *Paradisæblerne og andre historier* (1953) lægger alene med sin titel op til at arbejde med syndefaldet som motiv. I novellen besøger jegfortælleren sin blide mormor og farer vild i tågen på vej hjem. Der er også andre temaer, som du kan genkende fra dette kapitel, nemlig overgangen mellem barn og voksen og erkendelse. Der er desuden mange modsætningspar og symboler at opdage og arbejde med.
- Nils Malmros' film *Kundskabens træ* (1981) er en klassiker i dansk filmhistorie (og er med i Danmarks kulturkanon over vigtige filmværker). Ifølge Niels Malmros selv bygger filmen på hans egne barndomserindringer

og skildrer unges fysiske og psykiske forandring. Titlen på filmen er – selvfølgelig – en henvisning til syndefaldsmyten.

- Novellen “Den blomstrende have” af Naja Marie Aidt fra novellesamlingen *Vandmærket* (1993) handler om to unge drenge, der er på ferie. Barndommen skildres, i hvert fald i begyndelsen af novellen, som et paradisisk rum, men jegfortælleren oplever skår i glæden i sin begyndende overgang fra barn til voksen. Du kan arbejde med, hvordan syndefaldet og den nye kundskab kommer til udtryk i novellen, i konkret og abstrakt forstand. Også fortælleren og hans bagudsyn er vigtige elementer i fortolkningen af novellen.
- I Karen Blixens novelle “Ringene” (1958) skildres et vendepunkt i hovedpersonen Lises liv. Hun er netop blevet gift med sin ungdomsforelskelse og lover sig selv “aldrig at have hemmeligheder” for sin mand. Men da hun under en vandretur i en skov møder en fåretyv, møder hun en ny side af sig selv. Også her kan du arbejde med syndefaldet som motiv. Det er også interessant at identificere de intertekstuelle referencer til eventyret som genre.
- Emilie Marloth Frøkjærs kortfilm *Punani* (2014) har også syndefaldet som motiv. Hovedpersonen Agnes er en stærk og selvstændig Eva-figur, som brændende ønsker sig at gøre sig seksuelle erfaringer. Vi møder hende sammen med de andre unge i kirken midt i konfirmationsforberedelsen, da hun i abstrakt forstand snart skal træde ind i de voksnes rækker. Men Agnes er mere optaget af den konkrete seksuelle akt. Filmen er interessant (hvis du ikke er for blufærdig) til at belyse kvindefiguren Agnes, som selv tager ansvar for sin seksuelle debut. Filmen findes bl.a. hos filmmagasinet *Ekko* på www.ekkofilm.dk.
- J.P. Jacobsens roman *Fru Marie Grubbe* (1876) er en klassiker i dansk romankunst. Især indledningen er interessant i denne sammenhæng. Her møder læseren den fjortenårige Marie, der naturomsluttet drømmer om at gøre sig seksuelle erfaringer, hvilket symboliseres af den blomstrende, forførende natur.
- Rockgruppen Metallicas musikvideo *Until It Sleeps* (1996) indeholder intertekstuelle referencer til syndefaldet og til andre bibelske motiver. Musikvideoen vandt en MTV award for bedste rockmusikvideo. Efter sigende er musikvideoen inspireret af et maleri af den hollandske maler Hieronimus Bosch, nemlig det tredelte maleri *Lysternes have* (malet mellem 1490 og 1510). Du kan se maleriet i grundbogen side 163. Du kan fx arbejde med, hvordan musikvideoen ser på død og synd og sammenligne syndefaldsmotivet med Bosch’ fremstilling af dette i maleriet.